

ПОДВИГ ПЕТРА ХОДНЕВИЧА. 40 РОКІВ ТОМУ

26 липня минуло 40 років з того дня, як у боротьбі з пекельним вогнем на хлібному полі загинув тракторист тодішнього колгоспу ім. Пархоменка Петро Ходневич.

У ті далекі нині сімдесяті, його називали поліським Жайвором. Його подвиг був з рідні подвигу рязанського тракториста Анатолія Мерзлова. Школярі всієї великої країни у творах на вільну тему "У житті завжди є місце подвигу" старанно виводили ці прізвища. Їх мужність, безприкладний героїзм був взірцем для всього молодого покоління. Поле, на якому загинув Петро, назвали його іменем, на тому місці, де сталась трагедія встановлена стела. Біля Нобельської школи, в якій він навчався в старших класах, - погруддя. Впродовж багатьох років кращим молодим трактористам району та області присуджувались премії ім. Петра Ходневича. Спортсмени району започаткували баскетбольний турнір на приз героя-земляка (нині за Кубок переможців вже змагаються волейболісти).

Минули роки. Якось непомітно вони об'єднались у цілих чотири десятиліття. Кажуть, що пам'ять людська нетлінна.

У Ноблі на мене чекає зустріч в шкільному музеї. Чимала експозиція в ньому приурочена незабутньому земляку. Документи, альбоми з життєписом, спогади друзів дитинства, вчителів, фото Петра та його батьків, особисті речі. В цьому куточку свято бережуть кожну дрібничку, будь-який споминок про Петра.

За кілька кроків від школи - оселя першої вчительки Петра Ходневича— Софії Євдокимівни Куликович, яка неквапливо розпочинає свою розповідь. Петро з батьками жив на хуторі Гилява, поблизу села Млини. Село невелике. Тож школа була лиш тут початковою. У 1958-му році малий Ходневич прийшов до першого класу. Мала я разом з ним десять невгамовних первачків. Але Петро різнився поміж усіх саме своєю непримітністю. Був таким тихим, сором'язливим. Я й гадки тоді не мала, що така дитина буде здатна на подвиг. Знання мав посередні. Але був дуже слухняним. Петро рано полишився без батька. Тому дуже шанував свою матір. Старався в усьому допомагати. Мав ще старших брата та сестру. Микола помер років 5 тому. А Ольга нині живе в Одесі. Після школи хлопець пішов працювати в колгосп, а далі закінчив курси трактористів. Він любив техніку, знався на ній. А ще любив гармонь. Частенько грав у клубі, на всіляких вечорницях.

Я пам'ятаю, то була неділя, 25 липня 1971 року. Тож скориставшись вихідним, поїхала до батьків у Прикладники. Повернулась під вечір. За тим швидко й чоловік мій, Максим Андрійович, на порозі став. Весь змарнілий, розгублений. Від розпачу не знає, де себе подіти. Він на той час працював водієм голови колгоспу. "Біда, каже, у нас". Не знаю, як і дослухала ту його розповідь.

...У Петра був новий трактор МТЗ. Дарма, що хлопець мав лиш 22 роки, а був хорошим механізатором. Як раз жниували. На тому полі у Млинах ходили три комбайни. Петро волокушею підтягував до скиртувальників соломку. Спека стояла неймовірна. Нагрітий від тертя волокуші трос викинув іскру в соломку. Коли Петро оглянувся - вже стовпом стояв дим. За мить солома взялась вогнем. Петро вирішив відтягти її з поля як подалі. Отак прямував з палаючим смолоскипом, не думаючи про себе. Відтяг на край поля, а потім кинувся з кабіни, аби відчепити волокушу від трактора. В лице вдарило полум'я. Коли до Петра добігли люди на ньому вже палав одяг. Максим Андрійович УАЗиком доставив Петра до Кутинської лікарні.

Там йому надали необхідну допомогу й відправили швидкою до Зарічного. У Петра обгоріло лице, руки, але найгірше - легені нахапались полум'я. Всю дорогу хлопець просив Максима Андрійовича: "Ви ж тільки мамі не кажіть. Мамі не треба казати..."

Та ніч видалась всім довжиною в життя. Іскрою в душі жевріла надія: "А раптом..." Механізатори з колгоспу кров здавали. Надіялись на порятунок товариша... Він помер, коли сходило сонце...

"Кіностудією Рівненського обласного будинку народної творчості був створений фільм, присвячений подвигу Ходневича "Пішов би з ним у розвідку". А в книзі відомого буковинського журналіста Івана Лепша "Життя і смерть Володимира Івасюка" віднайшла рядки, присвячені нашому землякові. Досліджуючи обставини загибелі відомого композитора, журналіст пише: "Свого часу я зробив немало, вважаю, справу — «вивів із небуття» Жайвора - тракториста із Рівненщини Петра Ходневича, котрий загинув, рятуючи хлібний лан од пожежі, — відтак хлопцеві поставили пам'ятник біля школи, де він навчався, а на полі, де загинув — стелу «Петрове поле».

Петро Ходневич не потребує ні слави, ні визнання. Там, у піднебессі, вони йому не потрібні. Тоді, 40 років тому, він не думав про такі речі. На те не було часу. Його пам'ятає поле і ті люди, що живуть у краю його дитинства.

Гаврилович Г. Подвиг Петра Ходневича : 40 років тому
// Полісся. – 2011. - № 29 /28 липня/

ВІН ХЛІБНИЙ КОЛОС РЯТУВАВ

Майже тридцять років тому мені вперше довелося побувати у Нобелі. Золотів пісок при березі крізь прозору і чисту воду, переливалися у променях липневого сонця, грали блискітками легенькі хвилячки, широченною блакитною дугою вабило зір озерне плесо.

Від озера ми поїхали на Петрове поле. Якраз було свято Петра і Павла, і там, на хлібній ниві, де кілька років тому у двобої з вогнем загинув Петро Ходневич, односельчани відкривали йому пам'ятну стелу. Золотіло, погойдуючись на легенькому вітерці, видзвонювало ледь чутно маленькими дзвониками важке колосся. Стояла дзвінка тиша спекотного жнивного дня.

Були промови, розповіді, спогади. Була пекуча материнська сльоза. Була мовчазна людська скорбота навкруг.

У всьому тому дійстві вчувалося щось невідворотне, неосяжно-печальне.

Петро Ходневич народився у Нобелі 26 листопада 1949 року у сім'ї хліборобів. Він був найменшим із трьох дітей. Закінчивши школу, Петро вчився на курсах трактористів, працював згодом механізатором. До роботи ставився сумлінно, добросовісно. Його за це й поважали і керівники господарства, і старші люди, поряд з якими він працював. А ще він добре грав на гармошці, брав участь у художній самодіяльності. Вечори відпочинку не проходили без нього, тому й мав Петро авторитет серед своїх ровесників.

Біда прийшла неждано-негадано. Погожого літнього дня на жнивному полі спалахнула від іскри солома на волокуші, від неї загорівся трактор. Рятуючи хлібний колос, Петро намагався відтягнути подалі від лану отой вогонь. А тоді кинувся збивати полум'я з кабіни і двигуна трактора. Та було вже пізно - вже він сам став живим факелом. Так на двадцять другого році життя, 26 липня 1971 року, загинув Петро Ходневич. Про його подвиг у ті роки багато писалося в пресі, чимало шанобливих слів було сказано з різних високих трибун. На Петровому полі урочисто відкрили стелу, біля школи у Нобелі встановили бюст. І сьогодні кожного зустрічає тут цей пам'ятник. В очі живим вдивляється юнак, який ціною власного життя порятував спільне добро. Так йому веліла совість, до цього спонукав одвічний хліборобський обов'язок, батьківська наука.

Петро Ходневич навічно залишився молодим. Про його подвиг дітям розповідають на уроках, йому учні присвячують свої твори.

Басараба В. Нобель на озері Нобель. – Рівне, 2003. – с. 27-29

ЧИЄ ІМ'Я НОСИШ, НИВО!

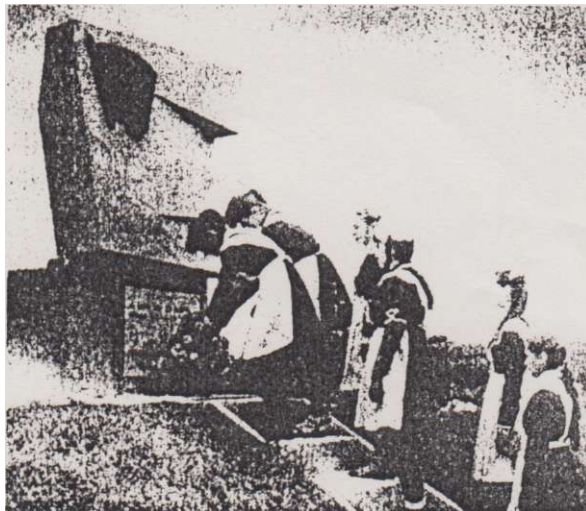
Мати-земля надихає на подвиги своїх дітей. Дари полів - дари невтомних рук її синів і дочок. Хай же знають люди імена ратоборців і хлібодарів землі.

...Ведучи трактор, Петро на хвилину оглянувся і ледь не скрикнув, тривожно заклекотало серце: по соломі на волокуші бігло полум'я. Ось воно сягнуло вгору, затріщало, гаряче дихнуло на поле і трактор... Що робити? Вогонь може перекинутись на скирту з людьми, техніку, на хлібний лан...

Натиснув на газ, щосили загув мотор. Мить - і люди, поле в безпеці... Та поки від'їжджав, полум'я перекинулося на трактор. Зупинив. Скинув піджака, почав збивати вогонь із радіатора. Загорівся одяг, обпекло обличчя, руки. На миті, відсахнувся і знову кинувся до палаючого трактора... Люди прибігли на допомогу, та було вже пізно. Він помер у лікарні на світанку.

Звичайним хлопцем-механізатором був комсомолец Петро Ходневич. як і сотні його ровесників. Ходив до школи, грав на гармошці, співав пісні про рідну землю. Правда, понад усе любив безмежне засіяне поле і працю на ньому. Старші говорили про нього: «Повчіться у Петра любові до хліба, до життя, до людського добра». Ця любов і надала йому мужності вступити и нерівний двобій...

Петровим полем назвали в колгоспі імені Пархоменка Зарічненського району той широкий лан на якому Петро Ходневич проклав першу борозну, на якому звершив свій подвиг...

Меморіально стела Петру Ходневичу.

Одного жнивного літа я став свідком хвилюючої картини. У золотому розливі пшеничного моря, немов білий парус, височіла меморіальна стела мужньому юнакові. Тут, на Петровому полі, вже тепер традиційно, щорічно розпочиналися колгоспні жнива. За штурвалами - спадкоємці його подвигу, його слави. А парус-стела ніби пливе за ними. А на ньому полум'яніють слова: «На цьому полі 25.VII.1971 року загинув комсомолец Петро Ходневич, рятуючи колгоспний урожай»...

Петро Ходневич звершив свій подвиг блискавично, так поставило перед ним життя. Заради людей, заради їх добра, заради рідного поля, що несло народу золото їх буття.

Він передчасно пішов з життя. Але залишив свою науку і досвід тим, хто продовжує його справу. І вдячні хлібороби назвали його ім'ям широке і родюче поле, навічно залишили в трудових лавах. Біля стели, що височить край поля і на якій висічено його ім'я, молоді спеціалісти дають клятву вірності землі, хліборобській праці, тут приймають в свою прославлену сім'ю юнаків і дівчат, випускників школи, тут проводять уроки Миру...

Спить поле, вкрите білою, пухкою ковдрою. Ген, аж до обрїю виблискує воно срібними хвилями. Навесні воно прокинеться від гуркоту потужних моторів. Прокинеться і Петрове поле, як і всі поліські поля, від ласки ніжного сонця, від ласки турботливих рук. Забринять, забувають, дадуть щедрі плоди. І так щороку, вічно... І добре, що люди їм дали імена, щоб вони були безсмертними.

Іменне поле! Хай дзвенить воно золотим колоссям, шумує синьооким льоном, буяє зеленочубим буряком, виграє райдугою квітів, дарує людям добро і береже для людей пам'ять про своїх синів і дочок, з яких нам, нашим дітям треба брати приклад.

Сербін Г. У кожному слові – мій племінць любові. –
Рівне : Волинські обереги, 2004. – с. 205 - 208

